

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10-40 K, za pol leta 5-20 K, za četrt leta 2-60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine prste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna peti-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

26. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 1. aprila 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravišтво „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/I.

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrske kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravišтво „Rdečega Prapora“.

Kranjska volilna reforma.

Dvadnevno zasedanje kranjskega deželnega zbora je porodilo ustavni odsek, ki bo v permanentni razpravi o spremembi deželnega reda in deželnega volilnega reda. Čeprav skrivajo vsi prizadeti poslanci dosedanje kompromisno pogajanje z dunajskim izletom ter dogodke izza otvoritve deželnega zbora v kolikor mogoče gosto meglo, se vendar pokazuje v vseh deželnozbornih krogih optimizem glede reforme. Tudi poročevalec ustavnega odseka dr. Šusteršič je v zbornici dejal, da se je pokazalo razpoloženje, ki daje upati, da se bo dosegla volilna reforma.

Torej zmaga?

Gotovo. Vpraša se le, kdo je zmagal. Triumfalni ponos ni opravičen v vrstah deželnozbornih strank, ampak edini, ki se lahko samozavestno smeje, je — baron Beck. Njegovi absolutistični volji so se vdali junaki kranjskega deželnega zbora. Volilna reforma, ki jo nameravajo skleniti, ne obsega nazorov deželnozbornske večine, ne deželnozbornske manjšine, ne kranjskega prebivalstva, ne političnih strank v deželi, temveč izraža samo kategorični imperativ ministrskega predsednika, ki je nastopil s cesarsko gesto: Sic volo, sic jubeo! In poslanci so povsili glave ter so potrti odgovorili: Bodi, kakor ukazuješ, o gospod!

Žalostna je ta igra, ki bi morala biti razbarljiva kakor južni veter. V ustavni državi, v dobi demokratizma vsegamogočnost vlade na eni, brezmočnost ljudskega zastopstva na drugi strani! Koliko so vredni naši parlamenti, če ne smejo nikoli skleniti, kar bi sami hoteli? Čemu jih imamo, če je njih edina pravica, pritrjevati zahtevam in sklepom vlade?

Pomilovati se mora stranke, ki mirno prenašajo, da se ravna z njimi tako bagatelno. Kajti ni jim bilo treba prenašati tega. Izgovor, da ni mogoče nič drugega, kakor sprejeti, kar daje vlada, ne velja. Samo dovolj poguma in samozvesti bi morale imeti, razumeti bi morale pomen zgodovinskih trenutkov, železno voljo za boj bi morale imeti, pa bi minila ošabnost absolutistov. Kranjski deželni poslanci so imeli priložnost, zapisati svoja imena z neizbrisnimi črkami v knjigo zgodovine, pa so jo zamudili.

Položaj je za nje tako ugoden, da si ne morejo želeči lepšega. Kajti — kakšno je razmerje?

Na eni strani stoji gospod Beck, sam, in tišči splošno in enako volilno pravico od sebe.

Na drugi strani stoji cela Kranjska dežela in zahteva splošno in enako volilno pravico.

Na nikogar se ne more klicevati baron Beck za svoje stališče; poslanci bi se lahko sklicevali

na vse prebivalstvo! To je znano in menda ni treba več ponavljati: Liberalci in klerikalci so se zavezali za splošno in enako volilno pravico. Socialna demokracija jo zahteva z vso strastjo svojega prepričanja. Sliši se, da je 38 slovenskih veleposestnikov podalo izjavo, da se odrekaajo privilegija voline pravice v posebni kuriji. Kdo torej še nasprotuje splošni in enaki volilni pravici? Morda 42 nemških veleposestnikov. V celi deželi 42 ljudi! in gotovo tudi še ni, da je teh 42 mož brezpozgojno solidarnih in nedostojnih argumentov razuma in potrebe.

In cela dežela nima toliko moči, da bi izvršila svojo voljo?

Baron Beck pravi, da morajo biti v deželnem zboru zavarovani interesi davkoplačevalcev različnega cenusa. A v nešteti resolucijah so interesi sami izjavili, da ne potrebujejo nobenega posebnega varstva, da nahajajo v splošni in enaki volilni pravici, ki jo lahko spopolni proporcijni sistem, najboljšo varstvo svojih interesov. Čemu jih hoče Beck «varovati» proti njih volji? Kdo mu je dal mandat za to?

Toda morda baron Beck ne vé, da je položaj v deželi tak. Mogoče je, da ga baron Schwarz ni poučil, kakor bi bil moral. Za to je pa pomoč. Sicer bi morala jasna izjava ogromne večine deželne zbora zadostovati baronu Becku. A če mu ne zadostuje, bi se mu lahko dalo pouk, ki bi mu tako odprl oči, da ne bi mogel zamizati.

Boj za splošno in enako volilno pravico bi se moral voditi v deželnem zboru in izven njega. Objekt je tako velikanskega pomena za deželo, da nobeno delo za njega dosego ne bi smelo biti pretežko. V deželnem zboru bi morali poslanci z vso odločnostjo zahtevati splošno in enako volilno pravico, izven deželne zbora bi morale vse stranke prirediti impozantne zborovalne manifestacije za splošno in enako volilno pravico, tako resne in tako veličastne manifestacije, da bi vsakdo moral videti in razumeti: Vse zahteva splošno in enako volilno pravico, nihče ne mara kurij!

Ali je mogoče misliti, da bi tak boj ostal brez uspeha? Odkod bi potem baron Beck jemal pravico, upirati se složni volji celega naroda, v vprašanju, ki se tiče samo tega naroda, čegar uspešna rešitev ne krajša nobenih pravic? S kakšnim glasom bi potem mogel reči baron Beck: «Davon kann keine Rede sein?»

Pred očmi se mora imeti dejstvo, da ni nikjer drugod tako ugoden položaj, tako srečna dispozicija za splošno in enako volilno pravico, kakor na Kranjskem. V drugih deželah podpirajo močni sloji Beckovo stališče, na Kranjskem ni tega. Boj bi se moral končati z zmago in če bi morala biti njena cena Beckov portfelj — komu na Kranjskem bi bilo treba žalovati po njem?

Slavna bi morala biti zmaga, a sočasno koristna. Za dolgo dobo bi bili zaključeni volilno-pravni boji in deželni zbor bi se resnično lahko posvetil svojim gospodarskim, socialnim in kulturnim nalogam.

Toda naši poslanci ne žele slavnih zmag. Trudni so, počitka si žele in ljubše jim je ponižno služiti Becku, kakor pa dvigati svojo zastavo, pa jo nositi do zmage. Kakšna nesreča bi pa bila, če bi enkrat prednjala Kranjska dežela in slovenski narod? Saj smo vedno bili zadnji; ostanimo še znanprej zadnji po lastni volji!

Ampak ne repentimo se več, kadar se nam drugi rogajo...

Kranjski deželni zbor.

V soboto je imel deželni zbor svojo drugo in za sedaj zadnjo sejo. Bila je, kakor prva, precej dolgočasna. Strankam se je bral kompromis iz oči. V petek je imel ustavni odsek svojo sejo in njegov sklep je bil že znan. Prav tako je bil znan nujni predlog dr. Kreka zaradi dvorazredne trgovske šole, ki je bil podan v sporazumu vseh treh strank in končno je bilo tudi znano, da bo deželni zbor odgođen. Ni torej čudo, da je bilo vse zaspano.

Na galerijah je bilo zopet precej ljudstva, ki pa ni našlo nič zabave.

Deželni glavar Šuklje je otvoril sejo ob 1/12.

Na dnevnem redu je bilo poročilo ustavnega odseka. Ubožne razmere našega deželne zbora se zrcalijo v tem, da poslanci niso mogli dobiti tiskane poročila. Seja je bila včeraj, poročilo je moralo biti po svoji naravi povsem kratko; vsaka mala tiskarna bi izdelala tistih par strani v dyeh urah. Zbornična seja se je začela šele skoraj opoldne, a vendar se ni moglo dobiti tiskanega referata!

Zbornica je soglasno dovolila, da so poda kar ustmeno poročilo.

Dr. Šusteršič je torej poročal, da odsek seveda ni mogel v tako kratkem času izvršiti volilne reforme; pokazalo se je pa, da je upanje opravičeno, da se dožene. Potrebno je, da dobi upravni odsek časa za svoje delo, torej da ostane v permanenti, ko bo deželni zbor odgođen. Deželni predsednik baron Schwarz je bil navzoč na odsekovi seji, kjer se je izrekla želja, naj se deželni zbor ne zaključi, temveč odgodi. Dr. Šusteršič poroča nadalje, da je za permanento ustavnega odseka potreben poseben zakon, ki ga je odsek izdelal. Prečita zakon, ki določa, da ostane ustavni odsek tudi po odložitvi deželne zbora v permanenti za posvetovanje o spremembi deželne reda in deželne volilne reda; kadar reši to dvoje nalog, ne konča njegova funkcija. Zaključi se pa lahko tudi na cesarjevo povelje in v tem slučaju se lahko šele tedaj zopet snide, kadar je vnovič sklican deželni zbor.

Zakon se brez debate, soglasno sklene v prvem, drugem in tretjem čitanju.

Potem utemeljuje dr. Krek svoj nujni predlog glede ustanovitve slovenske dvorazredne trgovske šole s pripravljalnim tečajem v Ljubljani. Slicuje se na prejšnji sklep glede ustanovitve višje trgovske šole v Ljubljani in pravi, da se tisti sklep ne razveljavi; ampak ker je upati da se dobi dvorazredno šolo že letos v jeseni, naj se sedaj sklene to. Povdarja tudi, da je predlog vložen sporazumno z vsemi strankami deželne zbora.

Za utemeljevanje svojega predloga, odnosno nujnosti, je povedal dr. Krek marsikaj, kar je le v rahli zvezi s predlogom. Govoril je n. pr. o razmerju med agrarnim in meščanskim prebivalstvom, a kolikor je ta predmet zanimiv, se ga je dr. Krek vendar preveč aforistično dotaknil, da bi se moglo govoriti o njegovih nazorih. Dr. Krek je pač agrarni poslanec in toliko je jasno, da je v kmetijstvu precej zaljubljen, kar vsekako nekoliko moti njegovo objektivnost.

Poslanec Lenarčič je povdarjal potrebo višje trgovske izobrazbe, dr. Eger je pa izjavil, da bo glasoval za predlog, a upa, da bo deželni zbor dovolil obiskovalcem nemškega privatnega

trgovskega zavoda stipendije v višini, ki odgovarja šolnini.

Na to se sprejme soglasno nujnost in meritorni predlog.

Deželni glavar Šuklje se pohvalno spominja svojega predhodnika pl. Detele.

Na to naznani deželni predsednik baron Schwarz, da je deželni zbor odgođen.

Poslanci se razidejo, občinstvo tudi.

Politični odsevi.

O ministrski krizi je v zadnjem času precej čitati v meščanskih časopisih. Češki poslanci so nezadovoljni z vladjo zaradi jezikovnih razmer pri hebskem sodišču, ki odklanja češke vloge in so razmišljali, ali bi na kazalo, pozvati češke ministre da naj izstopijo iz vlade. Če bi se to res zgodilo, bi se kriza nedvomno razširila. Toda nevarnost se ni tako velika, kakor se kaže. — Vse meščanske stranke imajo največjo željo, ohraniti si tisti kos moči, ki jo imajo v rokah. Vse meščanske stranke so žrtvovale že preveč svojih načel, da bi se znale prav v sedanjem trenutku rešiti mrež, v katere so zale po lastni volji. Najbrže bomo se nekaj časa čitali o krizah in nezadovoljnosti, polagoma se bo vse poleglo in zopet bodo vse meščanske stranke v najlepši slogi vlekle voz svojih profitov.

O nemških vseučiliščih se je v proračunskem odseku mnogo govorilo. Vresničenju se pa ni približalo to prašanje ne za en korak. Stranke so predložile celo vrsto resolucij, s katerimi se zahtevajo nova češka, nova nemška, rusinska, italijanska, slovenska univerza, resolucije so bile sprejete, ene z večjo, druge z manjšo večino, a vse te resolucije niso nič drugega, kakor papir. Vsako vseučilišče stane denarja, mnogo denarja in če bi se hotelo ukreniti kaj resnega, bi bilo prvo, da bi proračunski odsek določil svote, ki so potrebne za ustanovitev novih visokih šol. To se pa še sanjalo ni nikomur in zato se lahko reče, da ni bila cela debata nič drugega, kakor malo uspešna demonstracija.

Wahrmundova afera je prišla pretečenega tedna pred sodišče. Kakor smo že poročali, je Wahrmund vložil ugovor zoper konfiskacijo svoje brošure. Razprava je bila pred dunajskim deželnim sodiščem, ki je razsodilo: Glede treh točk se konfiskacija potrdi, glede drugih treh se pa razveljavi. Že to, da je sodišče dvignilo konfiskacijo treh točk, je znamenje, da so krščanski socialci nesramno lagali, ko so trdili, da je Wahrmundova brošura nečedno žaljiva. Kdor pozna prakso avstrijskih sodišč, vé, da je izvenreden slučaj, če se kaka konfiskacija sploh razveljavi. Obe stranki, Wahrmund in državni pravdnik, sta vložili zoper razsodbo priziv na višje deželno sodišče.

Zaradi jezikovnega zakona so začele v soboto pod predsedstvom ministrskega predsednika barona Becka konference, katerih so se udeležili justični minister dr. Klein, minister za notranje zadeve dr. baron Bienert, češki namestnik grof Coudenhove, predsednik prškega višjega deželnega sodišča vitez Wessely, odsečni predstojnik dr. Sieghardt, podpredsednik češke finančne direkcije Ters in višji poštni svetnik Kraus. Konference se bodo nadaljevale. Vladi se torej res ne zdi potrebno, misliti na jezikovne razmere izven Češkega. Taki so vspehi slovanske politike.

Od žganjarjev hoče vlada dobiti denar za zvišanje častniških plač in za saniranje deželnih financ. Še ni stopil zakon o znižanju sladkornega davka v veljavo in že napoveduje finančni minister zvišanje indirektnega davka na spirit. Ta davek se je zadnjikrat zvišal leta 1901 pod Körberjevo vladjo za 20 vinarjev po litru. Stvar je nepoučenemu nekoliko težko umljiva. Določen je namreč takozvani »kontingent« alkohola, ki meri 1.017.000 hektolitrov. Za to množino znasa davek 90 vinarjev za liter; kar se producira alkohola nad to množino, je obdavčen z 1 K 10 vin. Finančni minister napoveduje sedaj zakon, s katerim se zviša davek za »kontingentirani« spirit na 1 K 40 vin., za ostali alkohol pa na 1 K 64 vin. Zvišanje bi torej znašalo za omejeno množino 50 kron, za ostalo pa 54 kron po hektolitr. Zvišanje je torej ogromno, poprečno 55%, odstotkov. Ker je liter spirita potreben za štiri litre pitnega žganja, bi se podražil liter žganja za 12 do 13 vinarjev. Žganjarji imajo torej plačati zvišane častniške gaže in uravnati deželne finance! Zoper take »reform« je potreben boj iz dveh razlogov; prvič je vsako zvišanje indirektnih davkov ovira demokratični davčni reformi, ki zahteva odstranitev indirektnih davkov, drugič pa ni upanja, da bi država storila kaj resnega zoper alkoholizem, dokler ima sama velikanske dohodke od pijančevanja.

Ogrski ministrski predsednik Wekerle je bil v ponedeljek na Dunaju. Vlada ga je sprejel v avdienci. Zatrjuje se, da je bil Wekerle zaslisan o samostojni ogrski banki in o povišanju častniških plač; Wekerle pa zanikuje to in pravi, da je poročal samo o tekočih ogrskih opravkih.

Moravski deželni zbor, ki je bil sklican, da bi rešil proračunski provizorij, je odložen, ne da bi bil izvršil svojo nalogo. Vzrok je obstrukcija, katero so uprizorili Mladočehi zaradi akutnega nesporazuma s češkimi klerikalci in nasprotja med

njimi in deželnim glavarjem. Mladočehom so se pridružili socialni demokratje, realisti in Nemci.

Nemški kancelar knez Bülow se je v nedeljo jutraj pripeljal na Dunaj, da vrne ministru za zunanje zadeve Aehrenthalu njegov lanski obisk. Politični pomen Bülowega prihoda se nanaša na pogovore o balkanskih razmerah, zlasti na nameravano avstrijsko železnico v sandžaku Novi Pazar. Bülow, ki je bil tudi pri cesarju na avdienci, se je v ponedeljek zvečer vrnil v Berlin.

Do hudega spopada je prišlo v nedeljo v Novem Jorku, ko je približno 10.000 brezposelnih delavcev demonstriralo. Tudi v »svobodni« Ameriki smatra kapitalizem policijo za svojo služkinjo, ki mora skrbeti za to, da se še »duševni« mir kapitalistov ne bi kalil. Na Madison Square je policija na konjih ustavila sprevod in ga je hotela razgnati s surovo silo. Vsled tega se je razvil boj. Policija je udrihala s sabljami, a naenkrat je nekdo vrغل bombo, ki je eksplodirala ter je ubila dvojce, ranila pa mnogo ljudi. Nekega Silbersteina, ki je bil vrغل bombo, so umirajočega prepeljali v bolnišnico.

Dopisi.

Idrija. (Misjon in klerikalno hujskanje). V idrijskem mestu je splaval klerikalni vpliv tako temeljito po vodi, da se je črne gospode že polotil obup in na vso moč so si začeli beliti glavo, kako bi zopet vjeli »nezvesto« ljudstvo v svoje mreže. Kakor pošiljajo med nevernike v Afriko svoje misjonarje, so sklenili, prirediti tudi v brezverski Idriji misjon. Dne 21. t. m. zvečer, že v temi, so se res pripeljali trije takozvani božji namestniki v c. kr. ekvipaži v naše mesto. In že dan pozneje so se pričele v cerkvi politične pridige. Povedati se mora že enkrat, da so taki misjoni predrtne zlorabe tistega varstva, ki ga daje zakon cerkvi; zloraba, kajti pri takih misjionih, kakršen je bil v Idriji, je vera komaj krinka, izza katere se reži povsem navadna politična spekulacija. Kar se je govorilo na tem misjonu, bi spravilo deset avstrijskih oblasti po konci, če bi ne bili privilegirani popi, ki so tako govorili. V prvi vrsti so bile misjonske pridige agitacija za takozvane Marijne družbe. In nekatera sredstva, katerih so se poslužili politični predikantje, so bila enostavna nesramna. Reklo se je n. pr.: »Vpeljali bomo tako, da se noben fant ne bo smel ženiti, ako ne podpiše v farovžu pred dvema pričami, da vzame res le Marijno devico v zakon, ker samo te so nedolžne in poštene in bodo prav vzgajale svoje otroke«. Če je že predrznost, žugati ljudem, da ne bodo smeli jemati v zakon deklet, ki jih ljubijo, ampak da je članstvo pri Marijnih devicah pogoj za zakon, je pa nesramnost prvega reda, trditi, da so samo Marijne device nedolžne in poštene. Kako se upa tak fanatični petelin na tako infamen način žaliti dekleta, ki se ne vdajajo klerikalnemu terorizmu in so prepričani, da nimajo kaj iskati pri Marijnih devicah. Kar se tiče vzgoje otrok, je pač že davno dognano, da je klerikalna podlaga najmanj pripravna zanj. Glede Marijnih družb ima pa vsak človek lahko svoje mnenje kakor glede vsakega drugega društva in tako daleč tudi v Avstriji še nismo, da bi morali smatrati vse, kar ustanove klerikalci, za zakonito varovano »uredbo katoliške cerkve«. Fante so misjonarji zopet vabili, naj prinese denarja, da bodo zidali cerkev sv. Jožefa. Kdor prinese denar, dobi — podobno sv. Jožefa! To je seveda glavni namen vsakega misjona in to potrjuje dejstvo, da je rimska cerkev veliko bolj upravna korporacija, kakor pa verska.

Ženam so vtepali v glavo pokorščino. Toda človek je kar v zadregi, če naj pove, kakšno pokorščino so priporočali in na kak način. Nikdar bi ne bili mislili, da sodijo v cerkev zadeve, ki se tičejo — postelje. In to zasleduje »nemoralnost« med ljudstvom, v znanosti in umetnosti!

Tudi za kapitalizem so lomili kopje. »Ne smete misliti, da je tat — le tisti, ki krade. Tatvina je tudi, če pri delu vedno ne delaš; ako v jami ali drugod med delom postojiš, imaš smrten greh«. Torej podjetniški priganjaci na prižnici!

Potem je slo po socialnih demokratih, ki hočejo »uniciti« duhovnike, skofe, papeža, pa razširjajo pohujšljive časopise, brošure in knjige, n. pr.: »Pod spovednim pečatom« ... V Parizu je bilo pred leti milion smrtnih grehov na dan, danes jih je pa dva miliona (kdo jih je neki tako natančno štel?); tako je po mestih, kjer se ljudje ne brigajo za cerkev i. t. d.

Preveč bi imeli opraviti, če bi hoteli naštevati očitivne laži, ki so jih navajali za »primere«. Tudi ni potrebno, kajti splošno je ostal ta »misjon« brez vpliva. Samo tuintam je povzročil posledice, ki jih pač ne bi smela zakrivljati »vera ljubezni«. V nekaterih družinah, kjer niso vsi člani enega mišljenja, so se porodili vsled teh hujskajočih pridig prepri in v marsikatero hišo, kjer je bil vedno mir, se je naselila nesloga. Tudi sicer skušajo klerikalci, ki imajo kakršnokoli moč, pritiskati na druge. Neki hišni gospodar, A. N., je poslal svojim najemnikom sledeče pismo:

Pozor. Dragi prijatelji! Vas opozarjamo kot možje in žene. Pri nas nismo nobene stranke, ne tako, ne tako vendar nekaj sočutja do verskih reči pa le moramo imeti. Vi drugi, ki nas vidite, da gremo v cerkev pa še nas zasramujete. Ta dolžnost

katero mi izpolnujemo, ste tudi Vi dolžni storiti, če ste kristjani. Mi ne zabtevamo, da bi kdo zmeraj v cerkvi stal, kjer tudi mi tako ne storimo, ampak kakor ste jih vi sedaj začeli spilat, to je pa vendar odveč, nekaj od vas je še celo takih da hodite k cesti ljudi zabavljat v najni ljudje se že pritožujejo, da takih ljudi ni, kakor ste v tem koncu. In ob pogrebah se še celo na pokopališče spakavate, ko duhovni opravljajo za ranjnim. Dragi prijatelji, če mislite pri nas biti morate ta vaša neumnost opustiti. Dolžnost naše je pa, da vsak od vas opravi velikonočna spoved in zahtevamo da prinese velikonočne listke k nam. Kdor se pa tega ne mara udeležiti naj pa do 18 aprila odločno odgovori sam, ne otroci. Mi nočemo da bi nas tako grdo gledali.

Z Bogom.

Ker poznamo moža, lahko rečemo, da to pismo ni zrastle na njegovem duševnem gnojišču, temveč mu ga je gotovo sestavil kak klerikalni voditelj. Seveda so trditve v zasmehovanju obredov i. t. d. izmišljotina. Tendenco pisma pa razkriva dovolj jasno zahteva, da naj najemniki prinese hišnemu gospodarju — spovedne listke! Res, čudno je tem junakom zrastle greben. Toda če jih ni pamet že popolnoma zapustila, bi jim svetovali, naj se kar hitro umirijo. Mi smo doslej mirno hodili svojo pot in se nismo premočno brigali za razne zadeve klerikalizma. Če pa bodo še kaj časa tako predrzno izživali, se to prav lahko spremeni. Ako bi rimska cerkev tudi v Idriji rada izgubila nekoliko ovčic, naj pa njeni politični agitatorji le uganjajo take burke. Prišel bo dan, ko jim bo žal.

Sodrug po Kranjskem!

Bodite pripravljeni, da poveste svoje mnenje o nameravani

volilni reformi za kranjski deželni zbor.

Meščanske stranke se povsem resno pripravljajo, da pokopljejo

splošno in enako volilno pravico.

S surogatom »splošne kurije« vam hočejo dati volilne listke, s katerimi pa vendar ne bi mogli doseči

lastnega zastopstva.

Delavstvo, ki že desetletja čaka na volilno pravico, ne sme molčati v tako važnem času. Bodite torej pripravljeni, da pridete vsi, kadar vas stranka pokliče. Na shode, kjer poveste svoje mnenje, povabimo tudi

poslance

in upamo, da pridejo poslušat, kar imajo slišati in povedat, kar imajo povedati!

Socialni pregled.

Krojaški pomočniki v Ljubljani so storili, kar je bilo mogoče, da bi se plačnim prepri z mojstri mirnim putem rešil. Toda krojaški mojstri, ki stoje pod vplivom maloštevilnih »voditeljev«, so odklonili vsako koncesijo, misleči, da bodo s trmo ugnali pomočnike v krog. Razmere v Ljubljani so pa take, da pomočniki kratkomalo ne morejo živeti ob sedanjih plačah in zato ne morejo na noben način opustiti svojih zahtev. Ker gospodarji ne marajo mirne rešitve, je boj neizogiben. Dne 1. aprila stopijo pomočniki v stavko. Konstatirati se mora, da ni bila njih volja taka, toda mojstri so jih prisilili, da porabijo zadnje sredstvo. Vse krojaške pomočnike opozarjamo, naj na noben način ne iščejo in ne sprejmejo dela v Ljubljani.

Čevljarski pomočniki v Ljubljani so dne 23. marca predložili mojstrom plačilni cenik, po katerem bi se sedanje plače imele nekoliko zvišati. Pomočniki upajo, da bodo mojstri ugodili skromnim zahtevam in da jim ne bo treba izvajati zadnjih konsekvenc. Vse čevljarske pomočnike pa opozarjamo na to plačilno gibanje in jih pozivamo, naj nikakor ne iščejo in ne sprejemajo dela v Ljubljani, dokler niso razmere urejene.

Domače stvari.

Za ljubljanske občinske volitve razglasa mestni magistrat.

V zmislu § 17. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano daje se na znanje, da se bodo letošnje dopolnilne volitve v občinski svet vršile v veliki dvorani »Mestnega Doma« na Cesarja Jožefa trgu št. 2. in da bode volil:

dne 22. aprila III. volilni razred,

dne 24. aprila II. volilni razred,

dne 27. aprila I. volilni razred,

vselej od osmih do dvanajstih dopoldne.

Drugi in treji razred bosta volila v dveh oddelkih in pripadajo prvemu oddelku volilni upravičenci od A do L, ki bodo imeli dohod iz Streliskih ulic, drugemu oddelku pa volilci od M do Z, ki bodo imeli dohod od strani mestne le-denice.

Če bi bilo treba ožje volitve, se hode vršila za III. volilni razred dne 23. aprila t. l., za II. volilni razred dne 25. aprila t. l., za I. volilni razred pa dne 28. aprila t. l. ravnolam kot prvotna volitev in tudi od osmih do dvanajstih dopoldne.

Iz občinskega sveta izstopijo letos nastopni gospodje občinski svetovalci:

a) iz III. volilnega razreda: Engelbert Franchetti, Karol Meglič, Josip Prosenec, Josip Turk in Josip Vidmar;

b) iz II. volilnega razreda: Jakob Dimnik, Anton Gorše in Anton Svetek;

c) iz I. volilnega razreda: dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški in Franc Grošelj.

Odložil je mandat občinskega svetovalca Ivan Zirkelbach, ki je bil lani v III. volilnem razredu izvoljen za dobo dveh let.

Voliti bo torej III. volilnemu razredu šest občinskih svetovalcev in sicer pet za dobo treh, enega pa za dobo enega leta, drugemu volilnemu razredu tri, prvemu pa dva občinska svetovalca, in sicer vse za dobo treh let — vsega skupaj torej 11 občinskih svetovalcev.

Volilne ure za občinske volitve v Ljubljani določa mestni magistrat zopet od osmih do dvanajstih dopoldne. To je že stara pesem in vsled tega dolgočasna. Ob dvanajstih, ko je večina volilcev šele prosta, se zaključijo volitve. Že nekolikokrat smo opozarjali na neumestnost takega volilnega časa, nekolikokrat se je že popravil prvi ukaz, a ponavlja se to pri vsaki volitvi. Mogoče, da se godi to brez namena; morda se enostavno prepíše kak starejši formular. Vendar pa bi se lahko že enkrat pazilo na to. Saj Ljubljana ni tako gnezdo, da bi se opravile volitve kakor v kaki vasi, kjer je 20 volilcev. Toliko obzira na volilce bi se moralo že jemati, da bi se jim olajšalo izpolnjevanje volilne pravice, ne pa otežčalo. Če ne igra ura za nekatere nobene vloge, so pa drugi, ki zelo težko razpolagajo s svojim časom. Upamo torej, da se to še pravočasno spremeni. Če bi se raztegnile volitve do 2., ne bi bilo nič preveč.

Bivši občinski svetovalec Zirkelbach je odložil svoj mandat, ker je postal knjigovodja v plinarni. Službo, ki jo je dobil, mu privoščimo od srca; če ima zanj zmožnost ali ne, bodi briga službodavcev. Registrirati pa moramo, da se tolači to imenovanje v javnosti na način, ki ni laskav ne za občinsko upravo, ne za liberalno stranko. Kakor znano, so liberalci lani kandidirali Zirkelbacha kot »delavskega« kandidata naravnost z namenom, da bi otežčali socialnim demokratom stališče pri volitvah. Do tega časa je bil gospod Zirkelbach precej neznan. Sprejel je kandidaturo in mandat iz rok liberalcev, čeprav se je prej vedno kazal socialnega demokrata. Z liberalno pomočjo je bilo lažje priti v občinski svet, kakor s socialno-demokratsko in gospod Zirkelbach se je kmalu odločil. Začel je tudi takoj trobiti v liberalni rog in pet note, ki so jih ravno imeli na repertoarju: o socialno-demokratsko-klerikalni zvezi, katere sicer nikoli ni bilo, ki je pa takrat delala liberalcem dobro agitacijsko službo. Ne celo leto je bil občinski svetovalec, pa je prestopil v plinarno. Mandat je bil torej prag do službe. In to je tisto, kar dela slab vtisk. Iskati službo, tudi boljše službo, gotovo ni nič nečastnega. Ampak poiskati službo po ovinku čez občinski svet, zapisati se v ta namen gospodujoči stranki, je metoda, ki diši po nehvalevnem protekcionizmu. Sicer pa, kakor rečeno, ne zavidamo gospoda Zirkelbacha.

V deželni šolski svet je kranjski deželni odbor volil dr. Šušteršiča in dr. Lampeta. Toraj oba klerikalca, enega med njima duhovnika. Kdor ne čuti, da je to izzivanje, mora imeti v žilah ribjo kri. Najtrdovratnejši boj med klerikalizmom in svobodomiselnostjo velja šoli. Neprehoma se je kazalo na to, da hočejo klerikalci pridobiti sebi popoln vpliv na šolstvo. Klerikalci sami so to ob vsaki priložnosti zanikavali. In vendar nočejo v praksi pokazati, da bi bili objektivni, temveč v deželni šolski svet odposiljejo oba klerikalca! Pričakovati je torej, da se še poveča rimskozadnjaški vpliv na naše šolstvo. Bodimo pripravljeni, da nas ne presenetijo klerikalni napadi!

V agrarni svet za Kranjsko je deželni odbor izvolil dr. Tavčarja, za namestnika grofa Barbota, v odbor za prisilno delavnico pa narobe grofa Barbota, za namestnika pa dr. Tavčarja. Torej ostane v prisilni delavnici vse pri starem!

Društva odvetniških in notarskih uradnikov na Kranjskem izredni občni zbor se vrši v nedeljo, dne 5. aprila 1908 dopoldne ob poldnesetih v hotelu »Južni kolodvor« (Seydl) v Ljubljani. Društvenike se prosi, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora in s tem pokažejo zanimanje za društvo in stanovsko organizacijo. Ako se prihlasi dovolj udeležencev, se vrši po obnem zboru skupno kosilo, kuvert po 3 K. Prijave naj se po dopisnici naslavljajo na društveno vodstvo.

V goriški bolniški blagajni so socialni demokrati pri volitvah pretečenega tedna sijajno zmagali. Nasprotniki so dobili prav neznatno število glasov.

«Nova Doba», ki je do volitev izhajala po dvakrat na teden, zadnjih štirinajst dni pred volitvami pa dnevno, je ustavila izdajo od srede in izhaja poslej samo ob sobotah.

Zelo ginjeno je bilo v sredo slovo deželnih uradnikov kranjskih od bivšega deželnega glavarja Detele. Gospod Zamida je slavil njegovo objektivnost in njegove simpatije do deželnih uradnikov. Gospod Detela se je potem sam nekoliko pohvalil in je izrekel svojo radost, da je dobil Šukljeta za naslednika. Tako je navadno v »slavnostnih« urah. Če bi se moglo vsem uradnikom pogledati v duše, bi tam gotovo našli več veselja nad odhodom gospoda Detele, kakor nad prihodom gospoda Šukljeta. Objektivnost in dr. pl. Detela sta dva pojma, ki sta bila čisto zelo navskriž. A kdo bo govoril resnico ob slovesnem slovesu?

Pri ljubljanski cestni železnici so se izvršile nekatere izpremembe. Dosedanji prometni vodja Schwingenschuß je premeščen v Meran in prišel je nov vodja, Uslužbeni upajo, da bo kazal novi šef več zanimanja za njih interese, kar bo tudi službi le koristilo. — Presenetilo je uslužbence, ko so čitali naredbo, da je preglednik Podreberski, ki je bil za kazen odpuščen, zopet sprejet v službo. Zgodilo se je to pač le za poskus in sicer baje po intervenciji župana in poslanca Hribarja. Našim čitateljem je znano, da so imeli uslužbeni, zlasti sprevodniki in vozniki mnogo, mnogo pritožb zoper Podreberski, ki je vpeljal na cestni železnici nezalisan protekcionističen zistem. Nočemo govoriti o Podreberskovih privatnih zadevah, a kar je uganjal v službi, je zadostovalo, da so se uslužbeni kar oddahnili, ko so izvedeli, da odide. Zato jih nič kaj ne veseli njegov povratak. Toda mož je sprejet za poskus; morda se poboljša. Če se to zgodi, bodo gotovo sčasoma tudi uslužbeni pozabili. Ampak poboljšanje ne sme biti navidezno, kajti preveč je grehov, da bi dobil odvezo brez dejanskega kosanja.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitujte „Rdeči Prapor“! povsod za

Iz stranke.

Okrajni odbor v Ljubljani je po posvetovanju s prizadetimi organizacijami sklenil, za tretji razred postaviti pri letošnjih dopolnih občinskih volitvah tri kandidate. Imena kandidatov se objavi pravočasno. Shod volilcev bo sklican v kratkem.

Delavska tiskovna družba. Na pripravljalnem zboru »Delavske tiskovne družbe« se je sklenilo, spremeniti pravila tako, da bo delež znašal 25 kron. Vpisalo se je 40 udov. Pravila so se v soboto vložila pri deželni sodišču za registriranje. Vse sodruge opozarjamo na to velevažno podjetje, ki lahko povzdigne tisk naše stranke tako, da bo res odgovarjal potrebam. Moralna dolžnost vsakega sodruga je, da pristopi novi zadrugi in ji nabere čim več članov. V zadnjem času se je na tiskovnem polju razvilo živo delovanje. V kratkem razdobju se je ustanovil tretji list, izdalo se je nekoliko knjig in brošur. A da se to sistematično dalje razvija, je treba dobre podlage, ki se bo našla v zadrugi. Treba je pa, da vsak sodrug stori svojo dolžnost. Vsi želimo, da bi se socialna demokracija pri nas krepko razvila; vsi smo prepričani, da za delavstvo ni druge rešitve, kakor v organizaciji. A samo z željo in s prepričanjem ne opravimo nič; treba je stvarnega dela in dober kos se ga opravi z zadrugo, ki bo največ pomagala, da se razširi socialistična misel po Slovenskem in — kar je še bolj važno — da se poglobi. Tisk je za to nalogo najboljšo sredstvo. Vsakemu sodrugu pa mora biti jasno, da se smemo zanašati samo na svojo moč. Od nasprotnikov ne bomo dobili podpore in če bi jo mogli dobiti, je ne bi smeli jemati, ker bi se s tem odrekli svoji neodvisnosti. Čas je, da napravimo odločen korak naprej. Zato vsi v zadrugo.

Katoliški svetovni nazor.

(Iz nezaplenjenega dela Wahrmondove brošure: »Katoliški svetovni nazor in svobodna znanost«.)

Katolicizem je, kakor vemo vsi, zgodovinsko razvita oblika krščanstva. Vzel je gotove elemente iz prvotnega krščanstva in jih je samostojno dalje razvil; tekom stoletij je preživel celo vrsto razvojnih stopinj in je našel svoj konec v današnjem ultramontanskem katolicizmu.

Predpostaviti se mora, da imamo opraviti z enim velikim krščanskim verskim zistemom in da se tukaj, kakor pri vsakem višje razvitem verskem zistemu lahko razloči štiri glavne sestavke: Pojem o bogu, svetovna slika, kult in morala. Od njih se mora zopet razločevati zunanja organizacija ali ustava one družbe, ki si izbere nego kake vere za svojo dolžnost. Take družbe na krščanskih tleh imenujemo po navadi cerkve. In da vpliva na njih organizacijo verski zistem v mnogih točkah, je jasno. Toda predvsem se hočemo držati tistih glavnih sestavin verskega zistema samega, ki si jih seveda

le teoretično lahko mislimo ločene, ker imajo v praksi mnogotere zvezi.

Menda v splošnem lahko predpostavljamo za znano, da je vzelo krščanstvo temeljne elemente svojega pojma o bogu od židovstva. Pojem božanstva pri živih je označen s tremi bistvenimi značajnimi potezami: Monoteističen¹⁾ je, antropomorfen²⁾ in nacionalen. Poglejmo na kratko, kaj je postalo v katoliški cerkvi iz teh znakov.

Ortodoksizmu³⁾ židovstvu je veljal stavek: »Slušaj, Izrael, gospod naš bog je edinstven bog« (5. Mojz 6, 4) za najvišjo versko resnico. Ponosno se je bahalo napram poganom s svojim monoteizmom. Krščanstvo mu je začetkoma sledilo v tem (Mark. 12, 19). Toda že tekom prvih stoletij svojega obstanka je krščanska cerkev »edinstvenega boga« spremenila v »trojno enega boga«, ki se, kakor je znano, sestavlja iz božanskih oseb očeta, sina in svetega duha. Z dolgimi teološkimi prepiri, ob katerih se je izvršila ta sprememba, se nam tukaj naravno ni treba pečati, kakor tudi ne z razmotiranjem nauka, da so tri mejebojno resnično ločemo osebe vendar en bog, kar označuje rimski katekizem sam kot nerazumljivo skrivnost.

Važno pa je za razumevanje vsega razvoja, da se je s povzdigo — po evangelijskih poročilih v zgodovinski dobi živečega in delujočega — človeka Jezusa na drugo božansko osebo nastopila pot, po katerem je le bilo treba korakati dalje, da se dobi cel olimp, ki se je razlikoval od staropoganskega samo po svoji krščanski barvi. Če je ustanovitelj krščanstva postal bog, je bilo vabljivo, povzdigniti tudi tiste, ki so imeli z njimi bližje zveze, povzdigniti nad nižavo človeštva.

Tudi se ne sme prezreti, da so razne praktične potrebe silile na tako ravnanje. Na svojem osvojevalnem pohodu po svetu je našlo krščanstvo povsod po deželi in po mestih tempelne in bogočastne prostore malih poganskih lokalnih in varstvenih bogov, ki so imeli pomen pač samo za gotove okraje, kjer so pa bili narodu prirastli k srcu in se jih je tudi častilo s poljudnimi slovesnostmi in šegami. Ni bilo misliti, da bi se dalo iztrebiti to. Kdor hoče pridobivati, se mora znati tudi prilagoditi. Krščanstvo se je kmalu vživelo v to ulogo. Iz poganskega boga je postal krščanski svetnik; stare slovesnosti in narodu priljubljene šege so obstale s krščanskimi imeni.

Ker so si predstavljali boga liki zemeljskega kralja kot najvišjega vladarja v nebeskem carstvu, ni bilo težko, obdati ga tudi s tropom služočih duhov ali poslov, za kar ni bilo treba nič drugega, kakor prevzeti nauk o polbožanskih posredovalcih med nebom in zemljo iz prastare verske predaje.

Popolnoma v tem zmislu vidimo približno izza petega stoletja po Kristusu, da prevzame Jezusova mati Marija ulogo nebeske kraljice in zastopa takorekoč ženski element v krščanski božanski ideji.⁴⁾ Nadalje vidimo okoli boga zbrane Kristusove apostelne, proroke starega in novega zakona, neomejeno vrsto svetnikov, legije angeljev. Neomejeno imenujemo vrsto svetnikov zato, ker ima po katoliškem nazoru najvišja cerkvena moč pravico, ob vsakem času imenovati nove svetnike in jih prezentirati bogu, da jih sprejme brez ugovora.

Da se prikaže natančni zmisel cerkvenega nauka, se mora seveda povdariti, da ni smatrati ne Marije, kakor tudi ne angeljev in svetnikov za prava božanstva. Že drugi splošni koncil v Niceji (787) je določil, da gre božansko oboževanje samo troedinemu bogu, podobe Kristusa, device, angeljev in svetnikov pa je častiti samo s poljubi, pokleknovanjem, prižiganjem sveč in kadilom.

Toda v vsaki veri se mora dobro ločiti teologija in versko življenje. Ne prvo, ampak drugo odločuje praktično. In v tem zmislu se lahko mirno trdi, da je katolicizem samo v teoriji monoteistična vera, v praktičnem izvrševanju in v ljudskem pojmovanju pa je na tak način vdan mnogobožstvu, ki ga je komaj presegalo nekoč tako močno pobijano poganstvo.

A tudi iz drugega važnega razloga se ne more katoliško krščanstvo smatrati za monoteistično vero. In ta razlog je, na kratko povedano — hudič. Prav tisti hudič, ki igra, kakor vemo vsi, v katoliškem privatnem in javnem življenju mnogo značilnejšo ulogo, kakor bog sam.

Hudič pa je, znanstveno pojmovan, predstavnik starodavnega dualističnega⁵⁾ verskega zistema, ki si ne zamišlja enega boga ampak dvoje božanskih bitnostij, dobro in hudo načelo v boju za svetovno vlado.

Na hudiča naletimo že davno pred Kristom v veri Perzijcev, ki jo je Zoroaster formuliral na staroiranskih temeljih. Z njim so se židje seznanili v Babilonu. In iz drugega stoletja pred Kristusom se ga lahko dokaže tudi v židovski literaturi.⁶⁾ Od židov ga je zopet prevzelo krščanstvo in zlasti v katoliški cerkvi se goji s tako ljubeznijo, da se mu tudi danes vzlic vsemu nasprotovanju brezverstva prav dobro godi.

Seveda tudi hudič ni sam. Kakor bog angelne, tako ima on armado hudih duhov in demonov na razpolago. «Njih glavar se imenuje Lucifer ali Satan», pravi rimski enotni katekizem dobesedno.

Da stopijo ljudje lahko s hudičem v zvezo, da sprejemajo od njega čarovniške moči, da po njem lahko koristijo in škodijo in podobno, je dokazano ne le od uglednih katoliških teologih, temveč tudi neshetokrat s priznanimi trpinčenji v čarovniških procesih.

Brez ugovora pa je to zopet v najnovejšem času dokazal pater Avreljan iz vendiškega samostana, ki je po dovoljenju avgsburskega in eichstattskega škofa dne 13. in 14. julija 1891 z lastno roko izgnal hudiča iz obsedenega dečka in vložil «avtentično poročilo» o vsem dogodku dne 15. avgusta 1891 v samostanskem arhivu. Tam pravi pater Avreljan med drugim doslovno: «Kdor bi hotel tajiti obsedenost v naših dneh, bi s tem priznal, da se je v zmoti odvrnil od nauka katoliške cerkve.»

Kako se vjema po tem nauku hudičeva moč nad človekom in sploh njegovo očitno gospodstvo na svetu z zatrjevanim monoteizmom in z neomejeno vsegamogočnostjo dobrotnega in pravičnega boga, je vprašanje, na katero pač lahko odgovarja teološka skolastika, žal pa da ne zdravi razum. Sreča da njega na tem polju sploh nič ne potrebujemo.

⁶⁾ Monoteizem = vera v enega boga.

⁷⁾ Antropomorfen = človeku podoben.

⁸⁾ Pravovernemu, strogo vernemu.

⁹⁾ Izrutki današnjega Marijinega čaščenja so splošno znani in se je o njih že čisto razpravljalo. Prim. n. pr. sledeči teološki nazor: «Marija je imela svobodno rabo razuma že preden je uzrla luč sveta, v telesu svoje matere Ane. Verjeli smemo, da je še neporojena že mnogo več vedela o bogu in o drugem svetu, o človekovem cilju in koncu, o sredstvih za doseg cilja, kakor najvišji duhovi po dolgoletnem razmišljanju, študiranju in molitvi». (G. Freund: Marienverehrung. Prim. «Theologisch-praktische Monatschrift», juni 1907.) V «Kultur der Gegenwart» piše katoliški teolog profesor Pohle: Razni nauki o Mariji, bolj navajani od napačnega čuvstvovanja, kakor pa napolnjeni z znanostjo, ne govore vedno takega jezika, ki bi jasno pokazal enotnost in nepremakljivost posredovalnega mesta boga-človeka, tako da je lahko sum zadel krščanstvo, da postavlja priprosnost moči matere z vsegamogočnostjo sinova v eno vrsto.

¹⁰⁾ Dual = dvojina, tukaj = vera v dvojno božanstvo.

¹¹⁾ Bousset: Vera židovstva v dobi novega zakona. Str. 326.

Mizarji, pozor! Vsakdo, ki namerava zapustiti prostor ali delavnico, da si poišče v kaki drugi delavnici dela, sploh vsak mizar ali delavec pri strojih, ki išče dela, naj se oglasi poprej v društvenem lokalu na Rimski cesti št. 19. Nihče ne išči dela v nobeni delavnici, preden se v društvu ne informira o položaju!

Vi se čudite!!

4 pare čevljev za K 6-90.

Po nakupu velike množine čevljev se oddajo čevlji kratek čas po sramotno nizki ceni, 2 par moških in 2 par ženskih čevljev z nabitimi močnimi podplati, nadalje 1 par moških in 1 par ženskih modnih čevljev, vsi 4 pari elegantni, močni za zimo. Velikost po cm. Vsi 4 pari stanejo samo K 6-90. Razpošilja se po povzetju. Zamena dovoljena. Ako blago ne ugaja, se 1—1 denar vrne.

L. Zweig, Krakov 59/79.

Vsako nedeljo velik tamburaški koncert v gostilni BALIJA v Rožni dolini pri Ljubljani.

Začetek ob 4. uri pop.

Vstop prost.

K obilni udeležbi uljudno vabita

3—8

F. in M. Balijs.

Novo!

Novo!

Izšla je v založbi časopisa „Naprej!“
v Idriji brošura

„Proletarijat“

ki jo je napisal Karol Kautsky, poslovenil Anton Kristan.

Brošura „Proletarijat“ obravnava sledeče predmete: „Proletarec in rokodelski pomočnik“, „Delavska mezda“, „Razpad proletarske rodbine“, „Prostitucija“, „Industrijska rezervna armada“, „Rastoča razsežnost proletarijata“ in „Trgovski in „izobraženi“ proletarijat“.

Cena brošure 30 vinarjev.

KAVARNA
„Unione“
preje „Tedesco“ v Trstu
se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Slavnostne predmete za 1. maj.

Rdeče nagelne 100 kom 1 K 80 vin. lampione z napisom za 1. maj, rdeče dekoracije za kolesarje 1 komad 50 vin. in več. **Strankine verižice** za uro, obeske s fotografijami poslancev, broše, dekoracijske podobe za majsko slavnost. Šaljive bazare in vse slavnostne predmete se dobi najceneje pri tvrdki 27

WUNIBALD PLANN

Dunaj, VI/2, Wallgasse 19. Telefon 10.443.

Naročila čez 20 kron poštne prosto. — Zahtevajte znižani cenik majskih slavnostnih predmetov.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Občnega konsumnega društva
v Zagorju

vpisane zadruge z omejenim poroštvom

dne 5. aprila 1908 ob 3. uri popoldne

v gostilni g. Goveščka v Zagorju. 2—1

DNEVNI RED:

Preosnova pravil §§ 10, 19, 32, 39, 56, 65, 66, 70, 75, 80.

Člane se opozori na § 47 pravil, da se gotovo udeležijo.

Ako zbor ne bi bil sklepčen, se vrši drugi občni zbor 12. aprila 1908 ob isti uri in z istim dnevnim redom.

Za nadzornišvo:

Jakob Strajnar

Jakob Saiko.

Berite!

Berite!

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kautsky:

„Kdo uničuje proizvajanje v malem?“

Cena 30 vinarjev.

H. Kirchsteiger:

„Pod spovednim pečatom“.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.

Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.

Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

„Zakaj smo socialisti?“

Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski jetnik“.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi »Rdečega Praporja« v Ljubljani, »Naprejal« v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

Prodajam okoli 8000 metrov

ostankov posteljnega platna

(kanafas) zajamčeno la kvaliteta, samo izbrani ostanki po 8—16 metrov kos, za popolno posteljno perilo 1 meter po 22 krajcarjev. Razpošilja se najmanj 40 metrov po poštnem povzetju.

S. Stein, tovarna za platno

Nachod na Češkem.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

priporoča svoje

izborna pivo v sodecih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Telefon št. 187.

26—16